

# Koldingbogen

ÅRSTAL:	2003
FORFATTER:	Karen Sommer Møller
TITEL:	Kvarterløft i Sydvest Kvarteret.
KORT RESUME:	<u>Kvarterløftprojektet 1997 – 2001.</u>

# KVARTERLØFT I SYDVEST KVARTERET

AF KAREN SOMMER MØLLER

## KAN MAN „LØFTE“ ET KVARTER PÅ 7 ÅR?

I årene 1997 til 2001 fik Sydvest Kvarteret den unikke mulighed at være omdrejningspunkt for et spændende forsøg, der har involveret tusindvis af beboere, de fleste forvaltninger i kommunen, politikere og besøg af ikke mindre end 4 ministre.

By- og Boligministeriet iværksatte 7 kvarterløftprojekter i forskellige bydele i Danmark med det formål at „løfte“ bydelene ved en samlet indsats. Sydvest Kvarteret blev udvalgt som et typisk byområde for en provinsby, dvs. et blandet kvarter med en stor bredde i beboersammensætningen, hvor ca. halvdelen var ejerboliger og halvdelen lejeboliger.

Sammenlignet med de københavnske kvarterløftområder stod Sydvest Kvarteret ikke over for problemer i samme målestok. Ikke desto mindre havde kvarteret et lidt dårligt omdømme i den imageundersøgelse, der blev lavet som begyndelsen til projektet. 39% betragtede kvarteret som socialt belastet, 5% som fysisk nedslidt og 2% som belastet af trafik. Samtidig var kvarteret dog også kendt for dets attraktive villaer og grønne områder (9%).

Udover imageundersøgelsen blev projektet indledt med en storstilet spørgeskemaun-

dersøgelse, der blev iværksat i 1997 blandt samtlige beboere i kvarteret. Beboerne blev spurgt om, hvad de så som problemer i deres område, og hvad de så som kvaliteterne i området. Resultatet af undersøgelsen blev fremlagt på en konference for fremmødte beboere, politikere og embedsmænd, og begejstringen var stor for at være med i projektet.

Der blev nedsat tværgående arbejdsgrupper, og i de kommende måneder blev der arbejdet intenst med udarbejdelse af Kvarterplanen – en helhedsplan for de kommende års indsats, der både beskrev fysiske, sociale, miljømæssige og kulturelle succeskriterier.

Det overordnede mål var at opnå bæredygtighed i bredeste forstand ved at skabe en styrket identitetsfølelse med området og inddrage beboerne aktivt i hele processen. Inspirationen til denne såkaldte „bottom-up“ metode kom fra Skotland, hvor man havde gode erfaringer med at inddrage beboerne i kvarterløft og etablere tværgående partnerskaber mellem offentlige og private parter til at løse problemer.

Jeg blev ansat som projektkoordinator i november 1998, hvor den første begejstring var blegnet en smule. Mange aktive var faldet fra siden den første konference. Nogle fordi rammerne for de bevilgede 105 mio. kr.

ikke havde været fremlagt tydelige nok – 75 mio. kr. til byfornyelse, 20 mio. kr. til helhedsprojekter, grønne områder og kvarterhus og 10 mio. kr. til selve processen – til nye ideer undervejs. Mange beboere havde fået opfattelsen af, at man selv kunne fordele de bevilgede 105 mio. kr i kvarteret. Andre var skuffede, fordi resultaterne ikke viste sig hurtigt nok. Fra beslutningen om at opføre Kvarterhuset til den fysiske igangsættelse af byggeriet gik eksempelvis ca. 3 år. Og endelig var der nogle, der faldt fra, fordi det bare gik op for dem, at det at løfte et kvarter kræver et langt sejt træk. „Det ta’r tid“ sagde skotterne til os igen og igen. Men så længe...

## RENOVERING AF STEJLBJERGANLÆGGET OG GRUNDLOVSARRANGEMENT

Det første større projekt, som blev gennemført, var renoveringen af Stejlbjerganlægget, der officielt blev genindviet den 5. juni 1999 – på 150 årsdagen for Grundloven og 2 år efter, at kvarterløftprojektet var sat i gang.

Forud havde en tværgående arbejdsgruppe med beboere, en repræsentant fra kommunens driftsafdeling og en anlægsgartner været på besigtigelsesture til andre parker og legepladser, ønsker til anlægget var diskuteret – fra belægning til lamper, projektet blevet fremlagt for Styregruppen for Kvarterløft og var endelig nået frem til anlægsfasen, som kommunens driftsafdeling stod for.

Selve indvielsen druknede i regn – det nysåede græs led hårdt under gummistøvlerne, afviklingen af taler, de musiske indslag, plantningen af grundlovsegen ved borgme-

steren og hoppeborgen kunne godt have tiltrukket mange flere – men alligevel blev dagen symbolsk et vendepunkt for kvarterløftprojektet.

Det var beboerne i gruppen bag renoveringen samt gruppen „Kultur & Fritid“ der havde stået for hele arrangementet.

I 2003 er grundlovsarrangementet i Stejlbjerg vokset til Koldings største med flere tusinde deltagere – stadig udelukkende med beboerne i Sydvestkvarteret som drivkræfter i samarbejde med kirken, partiforeninger og andre foreninger i en skøn blanding af folk, der ellers ikke ville have noget til fælles at mødes om. Det er lidt morsomt at tænke på, at beslutningen om at etablere kraft til scenen i anlægget blev truffet i sidste øjeblik.

## UGE 30 – FERIE I EGET KVARTER OG GADEMIX

Arbejdsgruppen bag „Sociale forhold“ havde også en langsom begyndelse. Det var svært som beboer at finde ud af, hvad og hvordan der kunne tages fat, selvom man nok kunne se, hvilke problemer der var, blandt andet at der manglede et sted af samle de unge, der ikke i forvejen deltog i det etablerede fritidsliv.

Kickstarten blev en „Social konference“ i 1999 mellem fagfolk fra Socialforvaltningen og beboere, der ved en samlet „brainstorm“ fik defineret en række ideer til sociale initiativer.

En af dem var „At holde ferie i sit eget kvarter“, der senere blev en realitet i samarbejde mellem tre familiekonsulenter og arbejdsgruppen. Planen var at opstille et cirkustelt i 5 dage i uge 30 på plænen foran blokke-



Aktivitetstien på „Den Grønne Linie“, 2001. Foto: Peter Kjær.

ne på Junghansvej/Knud Hansensvej – hvor der skulle være aktiviteter og mulighed for overnatning, idet man vidste, at mange børn i området ikke kom på ferie. Selve samarbejdet i planlægningsfasen mellem beboere og forvaltning var spændende, idet kvarteret var kendt som et område, der var „svært at komme ind i“ som familiekonsulent. Beboerne kunne – set udefra – nok have problemer, men til gengæld var der også et tæt netværk og tendens til „at holde tæt“ og ikke be' om hjælp – især ikke fra en Socialforvaltning. Det fælles ønske om at lave noget godt for børnene overvandt imidlertid tendensen til at holde afstand, så projektet blev en succes.

I 2003 har „Uge 30“ holdt 5 års jubilæum. En dag blev 200 børn og voksne sendt med bus til Sommerland Syd. Der er etableret en forening bag „Uge 30“, så beboerne selv driver projektet, men stadig er familiekonsulenterne velkomne på besøg. En af familiekonsulenterne er nu leder af Gademix og har på denne måde bygget videre på den værdifulde tillid fra „Uge 30“.

#### KVARTERHUSET

Et stort ønske i spørgeskemaundersøgelsen fra 1997 var ønsket om et fælles samlingspunkt i kvarteret – et hvor man kunne mødes over en kop kaffe, have mødelokaler og

værksteder samt et sted, som man kunne leje til større beboere. En arbejdsgruppe bestående af beboere og embedsmænd fik, på baggrund af besøg i andre huse, beskrevet et programoplæg til, hvad Kvarterhuset, som gruppen kaldte stedet, skulle indeholde.

1998-1999 gennemlevede gruppen imidlertid en turbulent periode, hvor placeringer for huset blev drøftet, og gruppen arbejdede hårdt på at sikre den fremtidige drift i Kolding Kommune. Der var tale om to mulige placeringer: I tilknytning til KFUM-hallen eller på en tom plads ved hjørnet af Enevold Sørensens Vej og Junghansvej. Ved KFUM var der i forvejen tilknyttet personale, og der fandtes mange aktiviteter. På den anden side var der blandt beboerne et stort ønske om et selvstændigt hus – et sted for personer, der ikke nødvendigvis var til sport. Diskussionen for og imod gik højt. Både blandt beboere, i KFUM og i Styregruppen.

På et borgermøde i januar 1999, hvor placeringen af huset skulle afgøres, kom der imidlertid et tredje forslag frem – CF-kaseren på Lykkegårdsvej, der var på vej til at blive rømmet. Det var et forslag, der vandt gehør blandt beboerne. Placeringen på Junghansvej blev 2. prioriteret. 6 måneder senere viste det sig dog, at købet var umuligt. Interessen havde fået prisen til at stige udover den pris, Kolding Kommune var villig til at betale.

Byrådet havde fra begyndelsen ikke afsat penge til drift af Kvarterhuset. Det skulle være de frivilliges hus. Erfaringer fra andre huse fik dog kommunen til at gå med til et driftstilskud på op til kr. 625.000 – nok til også at ansætte en husleder. 18. december 2001 – 12 dage før ministeriets tilskud til

kvarterløft ophørte, stod huset klart. Indvielsen skete et par måneder efter – med frivillig bespisning af godt 200 gæster!

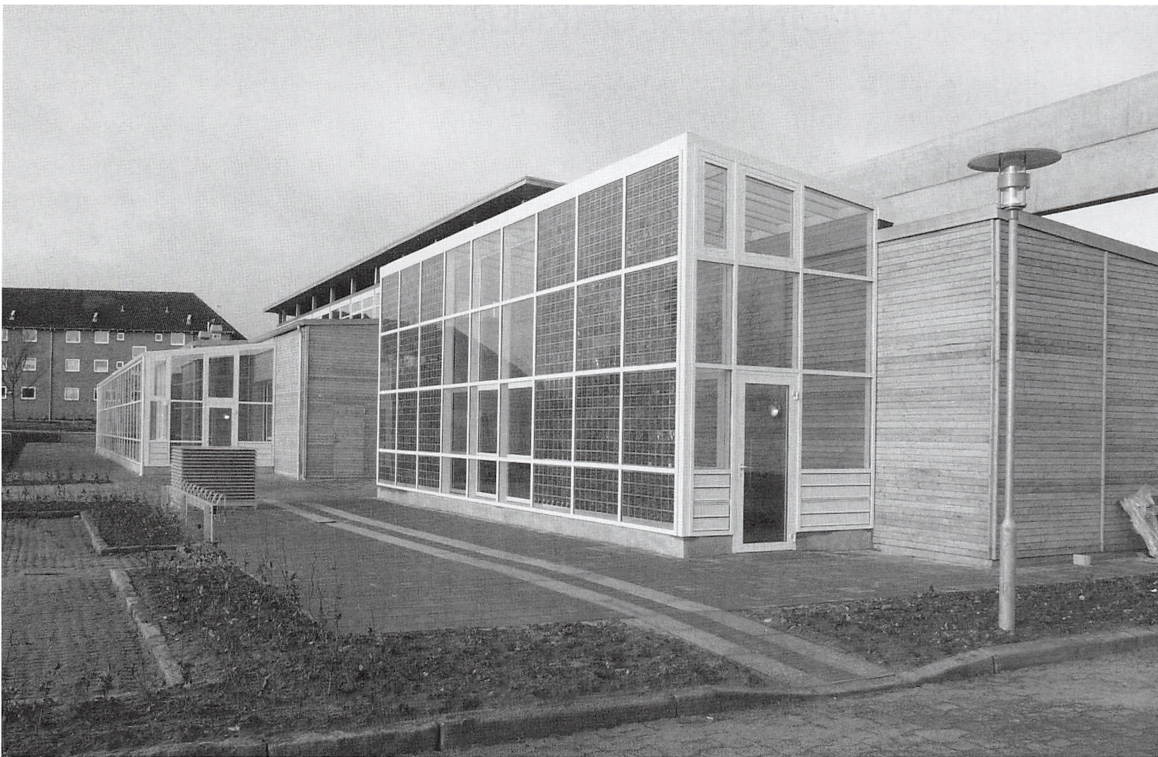
## LØFTET!

Nu hvor jeg kan se tilbage på de seneste 5 år i projektet med helikopter-perspektiv, er det tydeligt at både op- og nedture undervejs i processen har virket som tandhjul, der faktisk bidrog til at bringe os videre til det næste trin. De 3 nævnte eksempler er blot nogle af de tandhjul, der har været i gang. Hele den fysiske del af projektet – Byfornyelse, Den Grønne linie, lokalbladet „Sydvesten“ er lige så vigtige elementer som de nævnte. At bruge de fysiske projekter som løftestang for en social proces har i høj grad været nyttig.

Selvom mange faldt fra i arbejdsgrupperne, siden de blev etableret i 1997, har grupperne alligevel vist sig levedygtige, og de er nu omdannet til partnerskaber, der har skabt målbare resultater. Styregruppen for kvarterløft med den tværgående sammensætning af beboere, politikere og ledende embedsmænd blev fra 2002 omdannet til Udvalget for Sydvest Kvarteret, der arbejder for en fortsat helhedsorienteret indsats i kvarteret og understøtter de etablerede partnerskaber.

„Kvarteret har i høj grad nået sin målsætning mht. at skabe en større stedsidentitet“ hedder det i By og Bygs evaluering fra 2002, og kvarteret har fået et bedre omdømme. Færre betragter kvarteret som socialt belastet og nedslidt, og mange af kvarterløftinitiativerne som Kvarterhuset, renovering af Stejlberghusene og Grundlovsarrangementet er blevet kendte.





*Kvarterhuset, 2001. Foto: Peter Kjær.*

Man siger jo, at alle menneskets celler ændres på 7 år – man kan jo næppe sige det samme om et boligområde, men tankevækkende er det dog, at kvarterløftet har virket. På 7 år er der opnået et løft – både fysisk og mentalt.

**KILDER:**

*Baun og Partners: Imageundersøgelse 1997.*

*Sydvest Kvarteret. Kvarterplanen 1998.*

*By og Byg: Kvarterløft i DK – sammenfattende evaluering 2002.*

*NIRAS konsulenterne: Imageundersøgelse 2003.*